

GREKISKA LITTERATUREN – en översikt

Åke Lundström 1972

Arkaiska tiden

700-talet epik	Homeros' diktverk om kriget vid Troja. <ul style="list-style-type: none">- <u>Iliaden</u>, Achilles' vrede och dess följder, en episod under 10:e krigsåret- <u>Odysseen</u>, Odysseus irrfärder på havet och hans hemkomst till Ithaka Hesíodos <ul style="list-style-type: none">- <u>Verk och dagar</u>, moraliserande lärodikt om bondens dystra liv- <u>Theogoníen</u>, om världens tillkomst och gudarnas släktskapsförhållanden
6-500-talen lyrik	Sappho och Alkaíós på ön Lesbos: intensiva kärleksdikter Solon , "den första atenaren": politiska och levnadsfilosofiska dikter Anákreon : diktade vid olika furstehov om dryckeslag och kärlek
6-500-talen naturfilosofi	Thales från Miletos: söker ett "urämne" varav allt består Pythágoras i Syditalien: allt är tal och kan formuleras matematiskt Herakleítos från Efesos: "allting flyter", allt är förändring Demókritos : atomlära – Empédokles : de fyra "elementen"

Klassiska tiden (400- och 300-talen)

körlyrik	Píndaros : hyllningsdikter, "oden", till bl.a. segrare i olympiska spelen
prosa	Hippókrates , "läkekonstens fader": ett stort antal medicinska skrifter Heródotos , "historieskrivningens fader": perserkrigens och perserrikets historia med värdefulla sakuppgifter och fantasifulla anekdoter Thukýdides : en kritisk, vederhäftig skildring av peloponnesiska kriget Xénophon : <u>Anábasis</u> , om ett äventyrligt upprorsföretag mot perserkonungen
dramatik: tragedi	Aíschylos , deltog i slaget vid Salamis 480: 7 dramer bevarade, bl.a. <ul style="list-style-type: none">- <u>Perserna</u>, om perserkungens hemkomst efter nederlaget mot Grekland- <u>Prométheus</u>, titanen som straffas för sitt uppror mot Zeus- <u>Orestíen</u>, en "trilogi", tre dramer, om mordet på konung Agamemnon Sófokles , 7 dramer bevarade, bl.a. <ul style="list-style-type: none">- <u>Kung Oídípus</u>, som får veta att han dödat sin far och gift sig med sin egen moder- <u>Antígone</u>, Oidipus' dotter, som trots förbud begraver sin döde broder Eurípides , 17 tragedier bevarade, bl.a. <ul style="list-style-type: none">- <u>Medéa</u>, ett drama om skilsmässa och svartsjuka- <u>Hippólytos</u>, om drottning Faidras brottsliga lidelse för sin styvson

dramatik: komedi	<p>Aristófanes med hänsynslös satir mot politiker och andra berömdheter,</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Lysístrate</u>, om kvinnornas strejk för att framtvunga ett slut på kriget - <u>Molnen</u>, en karikatyr av Sokrates, framställd som sofist <p>Menander: intrigstycken med fasta typer, t.ex. den listige slaven</p>
retorik	Demósthenes , Athens störste vältalare: bekämpade Filip av Makedonien
filosofi	<p>(Sokrates, som dog 399, efterlämnade inga skrifter.)</p> <p>Platon (ca 350): många dialoger</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Sokrates' försvarstal (Apologien)</u> - <u>Sympósion (Gästabudet)</u>, om kärlekens väsen samt idévärlden - <u>Staten</u>, en tänkt idealstat med filosoferna som ledare <p>Aristóteles, Platons lärjunge och Alexander den stores lärare; ett stort antal skrifter om bl.a. naturvetenskap, metafysik, etik, politik, poetik</p>

Hellenistiska tiden (ca 300 – 0) och Romerska tiden (ca 0 – 400)

Framstående vetenskapsmän filosofer och historiker men ganska få betydande diktare.

natur- vetenskap	<p>Euklides: geometri</p> <p>Eratósthenes: geografi</p> <p>Archimédes: fysik</p>
lyrik	Theókritos : idyller i herdemiljö ("bukoliska" dikter)
filosofi	<p>inriktad på praktisk levnadskonst</p> <p>stoikern Epiktétos (ca 100 e.Kr.): <u>Handbok i livets konst</u></p> <p>stoikern Marcus Aurelius (romersk kejsare 161-180): <u>Självbeträktelser</u>, skrivna på grekiska epikurismen är mest känd genom romaren Lucretius' <u>De rerum natura</u> (ca 50 f.Kr.)</p>
historia	<p>Polýbios (bodde i Rom ca 150 f.Kr.): puniska krigens historia (på grekiska)</p> <p>Plutárchos (ca 100 e.Kr.): mycket lästa biografier över berömda greker och romare samt en mängd andra skrifter</p>